

Onderwerp

Position Paper van De Nederlandsche Bank N.V. voor het rondetafelgesprek van de VKC betreffende het tegengaan van terrorismefinanciering van 7 februari 2017

Het bestrijden van terrorismefinanciering via de financiële sector

De tijdige detectie van terrorismefinanciering door de financiële sector draagt bij aan de bestrijding van terrorisme. Tijdig detecteren is daarmee van belang voor de nationale veiligheid en financiële instellingen hebben bij die detectie een poortwachtersrol. DNB ziet erop toe dat zij deze poortwachtersrol adequaat uitvoeren. Uit onderzoek in alle sectoren blijkt tot nu toe dat de financiële sector haar verantwoordelijkheid nadrukkelijker behoort te nemen. De aanpak van terrorismefinanciering blijft dan ook een speerpunt van het integriteitstoezicht.

Datum

03 February 2017

Uw kenmerk

Ons kenmerk

2017/71382

Behandeld door

Terroristen gebruiken zowel legale als illegale methoden om hun

activiteiten te financieren. Bronnen van inkomsten waarvan bekend is dat ze door terroristen worden gebruikt, zijn de verkoop van eigen bezit, illegale handel en diefstal. Maar ook leningen, middelen verstrekt door familie of donaties uit andere hoek zijn bronnen van terrorismefinanciering. De gelden kunnen via illegale en legale kanalen worden verspreid.¹

Bijlagen

Er bestaat een reëel risico dat de Nederlandse financiële sector wordt gebruikt bij de financiering van terrorisme. Veel Nederlandse financiële instellingen zijn actief in het buitenland en/of verrichten transacties met het buitenland, waaronder landen die bijvoorbeeld door de Financial Action Task Force (FATF) als hoog-risico-land worden beschouwd. Daarnaast worden ook in Nederland geldstromen gedetecteerd die verband houden met terrorisme. In 2016 heeft dan ook een aantal veroordelingen plaatsgevonden van personen die terroristen in het buitenland van middelen hebben voorzien.² Daarnaast noemt De Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) de kans reëel dat in Nederland een aanslag plaatsvindt. Recent werd duidelijk dat de dader van de aanslag op een Berlijnse kerstmarkt kort na de aanslag in Nederland is geweest. Ook stellen diverse media dat de aanslagplegers van de aanslag op het vliegveld Zaventem in Brussel, ook Schiphol als doelwit hadden.

Uit onderzoek blijkt dat financiële instellingen over alle sectoren de risico's om betrokken te raken bij terrorismefinanciering nog onvoldoende beheersen. In de verplichte integriteitsrisicoanalyse (SIRA) wordt vaak met te weinig diepgang rekening gehouden met de risico's om betrokken te raken bij terrorismefinanciering. Ook zijn de transactiemonitoringsystemen vaak onvoldoende toegesneden om terrorismefinanciering te herkennen en worden geregeld

¹ Diverse bronnen, bijv. FATF Report 'Emerging Terrorist Financing Risks', October 2015, AUSTRAC, 'Terrorism financing in Australia 2014', www.austrac.gov.au, M. Freeman en M. Ruehsen, 'Terrorism Financing Methods: An Overview, Terrorism Analysts, Vol. 7 No. 4, 2013.

² Bijvoorbeeld: Rb. Rotterdam 15-03-2016, ECLI:NL:RBROT:2016:1836. In dit voorbeeld werden de transacties via de FIU aan de opsporing overgedragen. Zie ook: <https://www.fiu-nederland.nl/nl/levensonderhoud-van-een-is-medestrijder>.

tekortkomingen vastgesteld in het cliëntonderzoek. Ten slotte zijn afgelopen jaren tekortkomingen geconstateerd in de naleving van de Sanctiewet- en regelgeving.

Datum

03 February 2017

DNB wil daarom dat de financiële sector zich nadrukkelijker inzet op het detecteren en voorkomen van terrorismefinanciering. Verwacht wordt dat zij op basis van de vele beschikbare bronnen alsmede eigen

Ons kenmerk

2017/71382

transactiemonitoring indicatoren ontwikkelt aan de hand waarvan terrorismefinanciering eerder kan worden herkend. In 2017 worden de

toezichtwerkzaamheden op dit terrein daarom versterkt. Zo zal terrorismefinanciering in 2017 het specifieke onderwerp van een themaonderzoek zijn. In dit onderzoek zal gericht worden gekeken naar hoe financiële instellingen transacties controleren op mogelijke betrokkenheid bij terrorismefinanciering. Daarnaast wordt wederom onderzoek gedaan naar de naleving van de Sanctiewet om vast te stellen of de juiste controles worden uitgevoerd.

Door terrorismefinanciering aan te pakken, kunnen de risico's op aanslagen verkleind worden, wat onmiskenbaar bijdraagt aan de nationale veiligheid.

Financiële geldstromen vormen een deel van de (digitale) leads op basis waarvan achteraf is gebleken dat terroristische netwerken in kaart konden worden gebracht en financiers van terroristen konden worden veroordeeld. Door financieringsstromen in kaart te brengen, is het ook mogelijk om toepasbare indicatoren te formuleren die financiële instellingen helpen ongebruikelijke transacties te herkennen, die mogelijk verband houden met terrorisme. Hierdoor kunnen voorbereidingen op een aanslag tijdig worden gestopt of ten minste worden bemoeilijkt. Het is daarom in het kader van opsporing, maar ook in het kader van preventie van belang om via de financiële sector terrorisme te blijven bestrijden.

Financiële instellingen hebben daarom een poortwachtersrol bij het detecteren en tegengaan van terrorismefinanciering. De (veelal op

internationale normen zoals FATF aanbevelingen en Europese richtlijnen gebaseerde) financiële toezichtwetten verlangen van financiële instellingen dat zij systematisch analyseren welk risico zij lopen om betrokken te raken bij terrorismefinanciering. De Wet ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering eist voorts dat zij op adequate wijze cliëntenonderzoek doen, transacties monitoren en de gegevens hierover bewaren en hun personeel in dit kader adequaat opleiden. Ongebruikelijke transacties die mogelijk verband houden met terrorismefinanciering moeten worden gemeld bij de Financial Intelligence Unit (FIU). De Sanctiewet verlangt daarnaast dat financiële instellingen hun relaties screenen langs de EU- en nationale terrorismelijsten met het oog op bevroren van tegoeden.

DNB speelt op verschillende manieren als toezichthouder een rol bij het voorkomen van betrokkenheid van de financiële sector bij

terrorismefinanciering. Dit varieert van het verrichten van onderzoek bij instellingen en het (daar) agenderen van het onderwerp en guidance geven, tot het waar nodig handhaven van wet- en regelgeving. Daarnaast worden ook eigen analyses verricht van transacties die door Money Transfer-kantoren worden uitgevoerd. Met deze analyses toetst DNB of de sector voldoende alert is op ongebruikelijke transacties. DNB werkt constant aan het verbeteren van de eigen toezichtmethodiek, bijvoorbeeld door te werken aan data-analyse op het terrein van bancaire data.

Samenwerking is daarbij van essentieel belang. Om effectief te zijn in de strijd tegen terrorismefinanciering wordt intensief samengewerkt met ketenpartners. In het Financieel Expertise Centrum (FEC) wordt samengewerkt aan het thema terrorismefinanciering. Daarnaast zoekt DNB ook samenwerking met internationale partners. De samenwerking bestaat uit het delen van informatie, maar ook uit het uitwisselen van kennis over de effectiviteit van de aanpak van terrorismefinanciering.